Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 96/92/EF og 98/30/EF om fælles regler for det indre marked for henholdsvis elektricitet og naturgas

(2001/C 240 E/11)

(EØS-relevant tekst)

KOM(2001) 125 endelig udg. — 2001/0077(COD)

(Forelagt af Kommissionen den 13. marts 2001)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget,

i henhold til proceduren i traktatens artikel 251, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet [1] og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas [2] har ydet meget vigtige bidrag til gennemførelsen af det indre marked for elektricitet og gas.

(2) Erfaringerne fra gennemførelsen af disse direktiver viser, at der er begyndt at opstå store fordele på det indre marked for elektricitet og gas i form af effektivisering, prisfald, bedre service og øget konkurrence. Der er imidlertid stadig betydelige mangler og fortsat muligheder for at få markederne til at fungere bedre.

(3) Det Europæiske Råd i Lissabon opfordrede den 23. og 24. marts 2000 til en hurtig indsats for at fuldføre det indre marked for både elektricitet og gas og til at fremskynde liberaliseringen i disse sektorer, idet målet er, at det indre marked bliver fuldt funktionsdygtigt. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 6. juli 2000 om Kommissionens anden rapport om liberalisering af energimarkederne Kommissionen til at vedtage en detaljeret tidsplan for opfyldelse af nøje fastlagte målsætninger med henblik på gradvis at opnå fuldstændig liberalisering af energimarkedet.

(4) De væsentligste hindringer for at gennemføre et fuldt fungerende indre marked er spørgsmålet om adgang til nettet og de forskellige grader af markedsåbning medlemsstaterne imellem.

(5) En vigtig forudsætning for at få gennemført en ikke-diskriminerende netadgang er, at transmissionssystemoperatørens uafhængighed sikres. Bestemmelserne om regnskabsmæssig adskillelse bør derfor udvides. For at opnå ikke-diskriminerende adgang til transmissionsnettet må der indføres krav til både gas- og eldistributionssystemoperatøren om regnskabsmæssig adskillelse.

(6) For ikke at pålægge små distributionsselskaber en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne undtage disse fra kravene om regnskabsmæssig adskillelse.

(7) Der bør træffes yderligere foranstaltninger for at sikre gennemsigtige, forudsigelige og ikke-diskriminerende tariffer for adgang til vigtig transport og dermed forbundet infrastruktur, herunder oplagring og andre hjælpefaciliteter. Disse tariffer skal gælde for alle systembrugere på et ikke-diskriminerende grundlag.

(8) I lyset af den erfaring, der er indhøstet med gennemførelsen af Rådets direktiv 90/547/EØF af 29. oktober 1990 om transit af elektricitet gennem de overordnede net [3] og Rådets direktiv 91/296/EØF af 31. maj 1991 om transit af naturgas gennem de overordnede net [4] bør der træffes foranstaltninger for at sikre ensartet og ikke-diskriminerende adgangsordninger for transmission, herunder grænseoverskridende transmission medlemsstaterne imellem.

---

[1] EFT L 27 af 30.1.1997, s. 20.

[2] EFT L 204 af 28.12.1998, s. 1.

[3] EFT L 313 af 13.11.1990, s. 30. Direktivet er senest ændret ved Kommissionens direktiv 98/75/EF (EFT L 276 af 13.10.1998, s. 9).

[4] EFT L 147 af 12.6.1991, s. 37. Direktivet er senest ændret ved Kommissionens direktiv 95/49/EF (EFT L 233 af 30.9.1995, s. 86).

(9) Det er vigtigt, at der findes uafhængige nationale regeludstedende myndigheder som garanti for ikke-diskriminerende adgang til nettet. Disse myndigheder bør i det mindste have kompetence til at fastsætte eller godkende transmissions- og distributionstariffer og tariffer for adgang til LNG-faciliteter, før de træder i kraft.

(10) De nationale regeludstedende myndigheder bør kunne godkende tariffer på grundlag af et forslag fra transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører eller LNG-operatører eller på grundlag af et forslag, som disse operatører og netværksbrugere er enige om.

(11) Fordelene ved det indre marked skal komme hele Fællesskabets industri og handel, herunder små og mellemstore virksomheder, og alle Fællesskabets borgere til gode så hurtigt som muligt af hensyn til konkurrenceevnen og beskæftigelsen.

(12) Gas- og elektricitetskunderne skal frit kunne vælge leverandør. Der bør imidlertid gås etapevis frem, når det drejer sig om gennemførelse af det indre elektricitets- og gasmarked, således at virksomhederne kan tilpasse sig og for at sikre, at der findes tilstrækkelige foranstaltninger og systemer til at beskytte kundernes interesser, og sikre, at de har en reel og effektiv ret til at vælge leverandør.

(13) En gradvis markedsåbning hen mod fuld konkurrence vil lidt efter lidt fjerne forskellene medlemsstaterne imellem. Der bør sikres gennemsigtighed og sikkerhed i forbindelse med direktivets gennemførelse.

(14) Direktiv 98/30/EF indeholder bestemmelser om adgang til oplagring som en del af gassystemet. I lyset af de erfaringer, der er indvundet ved gennemførelse af det indre marked, bør der træffes yderligere foranstaltninger for at tydeliggøre bestemmelserne for adgang til oplagring og andre hjælpefunktioner og styrke adskillelsen mellem drift af transmissions- og distributionssystemer og, når det drejer sig om gas, oplagring og LNG-faciliteter.

(15) Næsten alle medlemsstater har valgt at sikre konkurrence inden for elektricitetsfremstilling gennem en gennemsigtig bevillingsprocedure. Medlemsstaterne bør dog have mulighed for at sikre forsyningssikkerhed ved iværksættelse af en udbudsprocedure, hvis der ikke opbygges tilstrækkelig elektricitetsfremstillingskapacitet på grundlag af bevillingsproceduren.

(16) Af hensyn til forsyningssikkerheden må ligevægten mellem forsyning og efterspørgsel overvåges i hver enkelt medlemsstat, og der må træffes passende foranstaltninger, hvis forsyningssikkerheden er truet.

(17) Medlemsstaterne må drage omsorg for, at alle kunder nyder samme ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til overkommelige og rimelige priser. For at sikre, at der opretholdes den højest mulige standard af offentlig service i Fællesskabet, skal alle foranstaltninger truffet af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne for dette direktiv, regelmæssigt meddeles Kommissionen. Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport, der analyserer de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan for at opfylde målsætningerne for offentlig service, og sammenligner deres effektivitet med henblik på at henstille, at der træffes foranstaltninger på nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlig service.

(18) Kravet om at meddele Kommissionen eventuelle afslag på tilladelse til at bygge ny fremstillingskapacitet har vist sig at være en unødvendig administrativ byrde og bør derfor fjernes.

(19) Direktiv 96/92/EF og 98/30/EF bør ændres i overensstemmelse hermed.

(20) I overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, jf. EF-traktatens artikel 5, kan målene for den foreslåede foranstaltning, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for elektricitet og gas med lige konkurrenceforhold, ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Dette direktiv omfatter kun det, som er nødvendigt for, at de pågældende mål kan nås, og det er ikke mere vidtrækkende, end det er nødvendigt i forhold til de fastsatte mål.

(21) For at sikre ensartet behandling ved adgang til elektricitets- og gasnet, også i tilfælde af transit, bør direktiv 90/547/EØF og 91/296/EØF ophæves —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Ændring af direktiv 96/92/EF

I direktiv 96/92/EØF foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2 foretages følgende ændringer:

a) nr. 9 affattes således:

»9. »endelig kunde«: forbruger, som køber elektricitet til eget brug«

b) nr. 22 affattes således:

»22. »erhvervskunde«: en forbruger, der køber elektricitet, der ikke er til brug i egen husholdning, og som kan være producenter, transmissions- og distributionsselskaber og grossister«.

2) Artikel 3 affattes således:

»*Artikel 3*

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under iagttagelse af nærhedsprincippet, at elektricitetsselskaber drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret elektricitetsmarked. De afstår fra at forskelsbehandle disse selskaber for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.

2. Medlemsstaterne kan under iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, ud fra almen økonomisk interesse pålægge selskaber i elektricitetssektoren offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningssikkerhed, deres regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare. Som et middel til at sikre opfyldelsen af de offentlige serviceforpligtelser i relation til forsyningssikkerheden kan medlemsstaterne indføre langtidsplanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder omfattes af forsyningspligten, og har samme ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til overkommelige og rimelige priser på deres område. De træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og indfører omfattende bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, især for så vidt angår gennemsigtighed i kontraktbetingelser- og vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Disse foranstaltninger omfatter især de tiltag, der omhandles i bilaget.

4. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til gennemførelse af målsætningerne for social og økonomisk samhørighed, miljøbeskyttelse og forsyningssikkerhed, navnlig ved vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

5. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende artikel 5, 6, 16 og 21, for så vidt anvendelsen retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt elektricitetsselskaber under hensyn til almen økonomisk interesse, og for så vidt udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til traktatens artikel 86 omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence om privilegerede kunder.«

3) Følgende indsættes som artikel 3a:

»*Artikel 3a*

1. Medlemsstaterne meddeler hvert andet år Kommissionen alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde forsyningspligten og de offentlig serviceforpligtelser, uanset om sådanne foranstaltninger kræver undtagelser fra dette direktivs bestemmelser. Denne meddelelse skal bl.a. omhandle kravene i artikel 3, stk. 4, og opretholdelse af servicestandarder.

2. Kommissionen offentliggør hvert andet år en rapport med en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at sikre høje servicestandarder, og en undersøgelse af disse foranstaltningers effektivitet.

Kommissionen fremsætter i givet fald henstillinger med henblik på foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan, for at sikre høje servicestandarder.«

4) Artikel 4 udgår.

5) Artikel 5 affattes således:

»*Artikel 5*

1. Ved etablering af ny produktionskapacitet anvender medlemsstaterne en bevillingsprocedure, som forløber i henhold til objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

2. Medlemsstaterne fastsætter kriterierne for tildeling af bevillinger til etablering af produktionskapacitet på deres område. Disse kriterier kan vedrøre følgende:

a) elektricitetssystemets, anlæggenes og tilhørende udstyrs sikkerhed og pålidelighed

b) beskyttelse af den offentlige sundhed og sikkerhed

c) miljøbeskyttelse

d) arealanvendelse og lokalisering

e) anvendelse af offentlige arealer

f) energieffektivitet

g) arten af de primære energikilder

h) bevillingsansøgerens karakteristika såsom teknisk, økonomisk og finansiel formåen

i) overensstemmelse med foranstaltninger, truffet i henhold til artikel 3.

3. Kriterierne og procedurerne for bevilling offentliggøres.

4. Ved afslag på en bevillingsansøgning underrettes ansøgeren om grundene. Disse grunde skal være objektive, ikke-diskriminerende, velfunderede og behørigt dokumenterede. Ansøgeren skal have mulighed for at påklage afgørelsen.«

6) I artikel 6 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. Medlemsstaterne sikrer af hensyn til forsyningssikkerheden, at ny kapacitet kan gøres til genstand for et udbud på grundlag af offentliggjorte kriterier. En udbudsprocedure kan imidlertid kun iværksættes, hvis den kapacitet, der etableres i henhold til bevillingsproceduren, ikke er tilstrækkelig til at garantere forsyningssikkerheden.«

b) Stk. 2 udgår.

c) Stk. 6 udgår.

7) Følgende indsættes som artikel 6a:

»*Artikel 6a*

1. Medlemsstaterne udpeger et organ, der eventuelt kan være den uafhængige regeludstedende myndighed, der omhandles i artikel 22, til at overvåge forsyningssikkerheden. Dette organ overvåger navnlig udbuds-/efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og den påtænkte supplerende kapacitet, der er planlagt eller under etablering såvel som konkurrenceniveauet på markedet. Det offentliggør hvert år senest den 31. juli en rapport, der angiver resultaterne vedrørende disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

2. På grundlag af den i stk. 1 omhandlede rapport sender Kommissionen hvert år Europa-Parlamentet og Rådet en meddelelse, der analyserer de forskellige aspekter af forsyningssikkerheden for elektricitet i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud. Kommissionen fremsætter om nødvendigt henstillinger.«

8) Artikel 7, stk. 6, affattes således:

»6. Medmindre systemoperatøren allerede, hvad angår ejerskab, er uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmissionssystemet, skal han i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission.

For at sikre systemoperatørens uafhængighed gælder følgende kriterier:

a) de personer, som har ansvaret for forvaltningen af systemet, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetsselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, distribution og levering af elektricitet

b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de personlige interesser, som de ansvarlige for forvaltningen af transmissionssystemet måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt

c) systemoperatøren skal have fuld kontrol over alle de aktiver, der er nødvendige for at vedligeholde og udvikle nettet

d) systemoperatøren opstiller et ligebehandlingsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. Det opstilles, og dets overholdelse kontrolleres, af en ligebehandlingsansvarlig, der udpeges af og rapporterer til den administrerende direktør for det integrerede elektricitetsselskab, hvorunder systemoperatøren hører. Den ligebehandlingsansvarlige forelægger en årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger for den nationale regeludstedende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.«

9) Følgende indsættes som artikel 7a:

»*Artikel 7a*

Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at udføre deres funktioner.«

10) I artikel 8 indsættes som stk. 5 og 6:

»5. Medlemsstaterne kan kræve, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstekrav til investering i vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

6. De regler for tidstro afstemning af produktion og forbrug af elektricitet, som transmissions- og distributionssystemoperatørerne fastlægger, skal være gennemsigtige og ikke-diskriminerende. Tariffer og betingelser for systemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester fastsættes på en ikke-diskriminerende måde under hensyn til de gældende markedspriser; og godkendes af den nationale regeludstedende myndighed forud for deres ikrafttræden.«

11) I artikel 10 indsættes som stk. 4:

»4. Medmindre systemoperatøren allerede, hvad angår ejerskab, er uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører distributionssystemet, skal han i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution.

For at sikre systemoperatørens uafhængighed gælder følgende kriterier:

a) de personer, som har ansvaret for forvaltningen af distributionssystemet, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetsselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission og levering af elektricitet

b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de personlige interesser, som de ansvarlige for forvaltningen af distributionssystemet måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt

c) systemoperatøren skal have fuld kontrol over alle de aktiver, der er nødvendige for at vedtage og udvikle nettet

d) systemoperatøren opstiller et ligebehandlingsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser til at opfylde dette mål. Det skal opstilles, og dets overholdelse kontrolleres, af en ligebehandlingsansvarlig, der udpeges af og rapporterer til den administrerende direktør for det integrerede elektricitetsselskab, hvorunder distributionssystemoperatøren hører. Den ligebehandlingsansvarlige forelægger en årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger for den nationale regeludstedende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Første og andet afsnit gælder fra 1. januar 2003. Medlemsstaterne kan beslutte, at disse regler ikke gælder for integrerede elektricitetsselskaber, der på denne dato betjener færre end 100 000 kunder.«

12) Følgende indsættes som artikel 12a:

»*Artikel 12a*

Reglerne i artikel 7, stk. 6, og artikel 10, stk. 4, forhindrer ikke, at et kombineret transmissions- og distributionssystem kan drives af en operatør, der er fuldt uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører drift af transmissions- eller distributionssystemer, og som opfylder kravene i artikel 7, stk. 6.«

13) Artikel 14, stk. 3, affattes således:

»3. Integrerede elektricitetsselskaber skal for at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber for deres produktions-, distributions- og forsyningsaktiviteter og, hvor det er relevant, konsoliderede regnskaber for andre, ikke-elektricitetsrelaterede aktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber. Disse interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.«

14) Artikel 15 udgår.

15) Artikel 16 affattes således:

»*Artikel 16*

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne, som bygger på offentliggjorte tariffer, der gælder for alle priviligerede kunder og anvendes objektivt og uden at diskriminere mellem systembrugere. Disse tariffer skal godkendes forud for deres ikrafttræden af en national regeludstedende myndighed, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 22.

2. En transmissions- eller distributionssystemoperatør kan nægte adgang, hvis systemet ikke har den nødvendige kapacitet. Afslaget skal begrundes behørigt, særlig under hensyn til artikel 3.«

16) Artikel 17 og 18 udgår.

17) Artikel 19 affattes således:

»*Artikel 19*

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle erhvervskunder frit kan vælge leverandør senest fra den 1. januar 2003. De sikrer, at alle kunder frit kan vælge leverandør senest fra den 1. januar 2005.

2. For at undgå skævheder i åbningen af elektricitetsmarkederne:

a) må elektricitetsforsyningsaftaler med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer

b) kan Kommissionen i tilfælde, hvor transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, under hensyn til markedssituationen og den fælles interesse pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede elektricitetsforsyning på anmodning af den medlemsstat, hvor den privilegerede kunde hører hjemme.«

18) Artikel 20, stk. 4, affattes således:

»4. I tilfælde af grænseoverskridende tvister er den kompetente tvistbilæggelsesmyndighed den myndighed, som dækker den systemoperatør, som nægter brug af eller adgang til systemet.«

19) Artikel 22 affattes således:

»*Artikel 22*

1. Medlemsstaterne opretter nationale regeludstedende myndigheder. Disse myndigheder skal være totalt uafhængige af interesser i elektricitetsindustrien. De skal mindst have eneansvar for at:

a) fastsætte eller godkende betingelser og vilkår for tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer

b) fastsætte eller godkende tariffer eller ændringer i tariffer på nationalt plan, således at de afspejler omkostninger eller indtægter i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetstransmission

c) fastlægge reglerne for styring og tildeling af sammenkoblingskapacitet i samråd med de nationale regeludstedende myndigheder i de medlemsstater, hvormed der findes sammenkoblinger

d) indføre eller godkende ordninger til at klare kapacitetsoverbelastninger i det nationale elektricitetssystem

e) sikre overholdelsen af kravene i artikel 3, stk. 3 og 4.

2. Medlemsstaterne udarbejder passende, effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, særlig artikel 82.

3. Medlemsstaterne påser, at der træffes passende foranstaltninger, herunder forvaltningsretlige eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, mod ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvor fortrolighedsreglerne i dette direktiv ikke er blevet overholdt.«

20) Følgende indsættes som artikel 23a:

»*Artikel 23a*

Hvert år senest den 31. marts informerer medlemsstaterne Kommissionen om den import af elektricitet fra tredjelande, der har fundet sted i det foregående kalenderår.«

21) Artikel 26 affattes således:

»*Artikel 26*

Kommissionen tager anvendelsen af dette direktiv op til fornyet overvejelse og forelægger senest [dato] og [dato] en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og fuldt funktionsdygtigt indre elektricitetsmarked, således at Europa-Parlamentet og Rådet i god tid kan overveje, hvorvidt der bør træffes forholdsregler med henblik på en yderligere forbedring af det indre elektricitetsmarked. Rapporten skal navnlig undersøge, i hvilket omfang kravene vedrørende regnskabsmæssig adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets elektricitetssystem. Rapporten undersøger ligeledes eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser.«

22) Der indsættes et bilag, hvortil teksten findes i bilag I til dette direktiv.

Artikel 2

Ændring af direktiv 98/30/EF

I direktiv 98/30/EØF foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2 foretages følgende ændringer:

a) Følgende indsættes som 12a:

»12a »hjælpefunktioner«: alle funktioner, der er nødvendige for driften af et transmissions- og/eller distributionsnet og/eller LNG-faciliteter, herunder gaslagre og tilsvarende fleksibilitetsinstrumenter, trykudlignings- og blandingsanlæg«

b) Følgende indsættes som 20a:

»20a »erhvervskunde«: en forbruger, der køber naturgas, der ikke er til eget husholdningsbrug, og som omfatter kraftproducenter, naturgasselskaber og grossister.«

2) Artikel 3 affattes således:

»*Artikel 3*

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under behørig iagttagelse af nærhedsprincippet, at naturgasselskaber drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret naturgasmarked. De afstår fra at forskelsbehandle sådanne selskaber for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.

2. Medlemsstaterne kan under iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, under hensyn til almen økonomisk interesse pålægge naturgasselskaber offentlige serviceforpligtelser, som kan vedrøre leveringernes sikkerhed, herunder forsyningssikkerheden, deres regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse. Sådanne forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare. Som et middel til at sikre opfyldelsen af offentlige serviceforpligtelser i relation til forsyningssikkerheden kan medlemsstaterne indføre langtidsplanlægning, idet der tages hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne gennemfører foranstaltninger med henblik på at beskytte de endelige kunder og indfører omfattende bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, især for så vidt angår gennemsigtighed i kontraktbetingelser- og vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Disse foranstaltninger omfatter især de tiltag, der omhandles i bilaget.

4. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger for at opfylde målsætningerne for social og økonomisk samhørighed, miljøbeskyttelse og forsyningssikkerhed, navnlig gennem vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

5. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende bestemmelserne i artikel 4 på distribution, for så vidt anvendelsen retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt naturgasselskaber under hensyn til almen økonomiske interesse, og for så vidt udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til artikel 86 i traktaten omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence om privilegerede kunder.«

3) Følgende indsættes som artikel 3a:

»*Artikel 3a*

1. Medlemsstaterne meddeler hvert andet år Kommissionen alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde forsyningspligten, uanset om sådanne foranstaltninger kræver undtagelser fra dette direktivs bestemmelser. Denne meddelelse skal bl.a. omhandle foranstaltninger inden for miljøbeskyttelse, forsyningssikkerhed, beskyttelse af kunder, herunder de endelige kunder, social og regional samhørighed samt opretholdelse af servicestandarder.

2. Kommissionen offentliggør hvert andet år en rapport med en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at sikre høje servicestandarder, og en undersøgelse af disse foranstaltningers effektivitet. Kommissionen fremsætter i givet fald henstillinger med henblik på foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan for at sikre høje servicestandarder.«

4) Følgende indsættes som artikel 4a:

»*Artikel 4a*

1. Medlemsstaterne udpeger et organ, der eventuelt kan være den uafhængige regeludstedende myndighed, der omhandles i artikel 22, til at overvåge forsyningssikkerheden. Dette organ overvåger navnlig udbuds-/efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og tilgængelige forsyninger såvel som konkurrenceniveauet på markedet. Det offentliggør hvert år senest den 31. juli en rapport, der angiver resultaterne vedrørende disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

2. På grundlag af den i stk. 1 omhandlede rapport sender Kommissionen hvert år Europa-Parlamentet og Rådet en meddelelse, der analyserer de forskellige aspekter af forsyningssikkerheden for naturgas i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud. Kommissionen fremsætter om nødvendigt henstillinger.«

5) Artikel 7 affattes således:

»*Artikel 7*

1. For en begrænset periode, som fastlægges af medlemsstaterne under hensyntagen til effektivitet og økonomisk balance, udpeger medlemsstaterne, eller de anmoder de virksomheder, som ejer transmissions-, oplagrings- eller LNG-faciliteter, om at udpege en eller flere systemoperatører til at være ansvarlige for at drive, vedligeholde og udvikle transmissions-, oplagrings- og LNG-faciliteter i et bestemt område og deres sammenkoblinger med andre systemer for at garantere forsyningssikkerheden.

2. Den enkelte transmissions-, oplagrings- og/eller LNG-systemoperatør:

a) driver, vedligeholder og udbygger på almindelige økonomiske vilkår sikre, pålidelige og effektive transmissionsnet, gaslagre og/eller LNG-faciliteter under behørig hensyntagen til miljøet

b) må ikke forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige tilknyttede selskaber

c) skal meddele andre transmissionsselskaber, lagerselskaber, LNG-selskaber og/eller distributionsselskaber tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at transport og oplagring af naturgas kan foregå på en måde, der er forenelig med en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system.

3. De regler for afstemning af udbud og efterspørgsel inden for gassystemet, som transmissions- og distributionssystemoperatørerne fastlægger, skal være gennemsigtige og ikke-diskriminerende. Tariffer og betingelser for systemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester fastsættes på en ikke-diskriminerende måde under hensyn til de gældende markedspriser, og de fastsættes eller godkendes af den nationale regeludstedende myndighed forud for deres ikrafttræden.«

6) Følgende indsættes som artikel 7a og 7b:

»*Artikel 7a*

1. Medlemsstaterne kan kræve, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstekrav til investering i vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

2. Medmindre transmissionssystemoperatøren allerede, hvad angår ejerskab, er uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmissionssystemet, skal han i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission.

For at sikre transmissionssystemoperatørens uafhængighed gælder følgende kriterier:

a) de personer, som har ansvaret for forvaltningen af transmissionssystemet, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede naturgasselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, distribution og levering af gas

b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de personlige interesser, som de ansvarlige for forvaltningen af transmissionssystemet måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt

c) transmissionssystemoperatøren skal have fuld kontrol over alle de aktiver, der er nødvendige for at vedligeholde og udvikle nettet

d) transmissionssystemoperatøren opstiller et ligebehandlingsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. Det opstilles, og dets overholdelse kontrolleres, af en ligebehandlingsansvarlig, der udpeges af og rapporterer til den administrerende direktør for det integrerede naturgasselskab, hvorunder transmissionssystemoperatøren hører. Den ligebehandlingsansvarlige forelægger en årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger, for den nationale regeludstedende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Artikel 7b

Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at udføre deres funktioner.«

7) I artikel 10 indsættes som stk. 4:

»4. Medmindre distributionssystemoperatøren allerede, hvad angår ejerskab, er uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører distributionssystemet, skal han i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution.

For at sikre distributionssystemoperatørens uafhængighed gælder følgende kriterier:

a) de personer, som har ansvaret for forvaltningen af distributionssystemet, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede naturgasselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission og levering af gas

b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de personlige interesser, som de ansvarlige for forvaltningen af transmissionssystemet måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt

c) distributionssystemoperatøren skal have fuld kontrol over alle de aktiver, der er nødvendige for at vedligeholde og udvikle nettet

d) distributionssystemoperatøren opstiller et ligebehandlingsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. Det opstilles, og dets overholdelse kontrolleres, af en ligebehandlingsansvarlig, der udpeges af og rapporterer til den administrerende direktør for det integrerede naturgasselskab, hvorunder distributionssystemoperatøren hører. Den ligebehandlingsansvarlige forelægger en årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger, for den nationale regeludstedende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Første og andet afsnit gælder fra den 1. januar 2004. Medlemsstaterne kan bestemme, at disse regler ikke gælder for integrerede naturgasselskaber, der på denne dato betjener færre end 100 000 kunder.«

8) Følgende indsættes som artikel 11a:

»*Artikel 11a*

Artikel 7a, stk. 2, og artikel 10, stk. 4, forhindrer ikke at et kombineret transmissions- og distributionssystem kan drives af en operatør, der er fuldt uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører drift af transmissions- eller distributionssystemer, og som opfylder kravene i artikel 7, stk. 2.«

9) Artikel 13, stk. 3, affattes således:

»3. Integrerede naturgasselskaber skal for at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber for deres transmissions-, distributions-, forsynings-, LNG- og lageraktiviteter og, hvor det er relevant, konsoliderede regnskaber for ikke-naturgasrelaterede aktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber. Disse interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.«

10) Artikel 14 og 15 affattes således:

»*Artikel 14*

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne, som bygger på offentliggjorte tariffer, der gælder for alle priviligerede kunder og anvendes objektivt og uden at diskriminere mellem systembrugere. Disse tariffer skal godkendes forud for deres ikrafttræden af en national regeludstedende myndighed, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 22.

2. Transmissionssystemoperatører skal, om nødvendigt og for at kunne udøve deres funktioner, bl.a. i forbindelse med grænseoverskridende transmission, have adgang til andre transmissionssystemoperatørers net på samme betingelser og principper som fastsat i stk. 1.

Artikel 15

1. Når det er teknisk og/eller økonomisk nødvendigt for at sikre effektiv systemadgang med henblik på forsyning af kunderne, kan medlemsstaterne ved tilrettelæggelse af adgang til gaslagre og tilsvarende fleksibilitetsinstrumenter, såvel som ved tilrettelæggelse af adgang til andre hjælpefunktioner, vælge den ene eller begge fremgangsmåder som omhandlet i stk. 2 og 3. Disse fremgangsmåder baseres på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

2. Ved forhandlet adgang træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasselskaber og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som dækkes af det sammenkoblede system, kan forhandle om adgang til systemet med henblik på at indgå forsyningsaftaler med hinanden på grundlag af frivillige handelsaftaler. Parterne er forpligtet til at forhandle om adgang til systemet i god tro.

Aftaler om adgang til systemet forhandles med den pågældende systemoperatør eller de pågældende naturgasselskaber. Medlemsstaterne kræver, at selskaberne offentliggør deres kommercielle hovedvilkår for brug af systemet senest [dato] og herefter årligt.

3. De medlemsstater, der vælger en fremgangsmåde med reguleret adgang, træffer de nødvendige foranstaltninger for at give naturgasselskaber og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som er dækket af det sammenkoblede system, en adgangsret til systemet på grundlag af offentliggjorte tariffer og/eller andre betingelser og forpligtelser knyttet til brugen af det pågældende system. Denne adgangsret for privilegerede kunder kan gives ved at sætte dem i stand til at indgå forsyningsaftaler med andre konkurrerende naturgasselskaber end systemets ejer og/eller operatør eller et tilknyttet selskab.«

11) Artikel 16 udgår.

12) Artikel 18 og 19 affattes således:

»*Artikel 18*

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle erhvervskunder frit kan vælge gasleverandør og har alle privilegerede kunders rettigheder til tredjepartsadgang for at sådanne forsyninger kan effektueres i henhold til artikel 14 og 15 senest fra den 1. januar 2004.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder frit kan vælge gasleverandør og har alle privilegerede kunders rettigheder til tredjepartsadgang for at sådanne forsyninger kan effektueres i henhold til artikel 14 og 15 senest fra den 1. januar 2005.

Artikel 19

For at undgå skævheder i åbningen af gasmarkederne:

a) må gasforsyningsaftaler med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer

b) kan Kommissionen i tilfælde, hvor transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, under hensyn til markedssituationen og den fælles interesse pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede gasforsyning på anmodning af den medlemsstat, hvor den privilegerede kunde hører hjemme.«

13) Artikel 22 affattes således:

»*Artikel 22*

1. Medlemsstaterne opretter nationale regeludstedende myndigheder. Disse myndigheder skal være totalt uafhængige af interesser i gasindustrien. De skal mindst have eneansvar for at:

a) fastsætte eller godkende betingelser og vilkår for tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer, samt betingelser og tariffer for adgang til LNG-faciliteter

b) fastlægge reglerne for styring og tildeling af sammenkoblingskapacitet i samråd med de nationale regeludstedende myndigheder i de medlemsstater, hvormed der findes sammenkoblinger

c) indføre eller godkende ordninger til at klare kapacitetsoverbelastninger i det nationale gassystem

d) sikre overholdelsen af kravene i artikel 3, stk. 3 og 4.

2. Medlemsstaterne udarbejder passende, effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, særlig artikel 82.

3. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder forvaltningsretlige eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, mod ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvor fortrolighedsreglerne i dette direktiv ikke er blevet overholdt.«

14) Artikel 28 affattes således:

»*Artikel 28*

Kommissionen tager anvendelsen af dette direktiv op til fornyet overvejelse og forelægger senest [dato] og [dato] en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og fuldt funktionsdygtigt indre gasmarked, således at Europa-Parlamentet og Rådet i god tid kan overveje, hvorvidt der bør træffes forholdsregler med henblik på en yderligere forbedring af det indre gasmarked. Rapporten skal navnlig undersøge, i hvilket omfang kravene vedrørende regnskabsmæssig adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets gassystem. Rapporten undersøger ligeledes eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser.«

15) Der indsættes et bilag, hvortil teksten findes i bilag II til dette direktiv.

Artikel 3

Direktiv 90/547/EØF og 91/296/EØF ophæves med virkning fra den 1. januar 2003.

Artikel 4

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 2002. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 5

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 6

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

BILAG I

»BILAG

(Artikel 3)

Uden at Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse tilsidesættes, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF [1] og Rådets direktiv 93/13/EF [2]

a) skal medlemsstaterne sikre, at de endelige kunder har ret til en kontrakt med deres elleverandør, hvori følgende er anført:

   — leverandørens navn og adresse

   — hvad der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidsfrist for første tilslutning

   — hvilke typer vedligeholdsservice der tilbydes

   — hvorledes aktuel information om gældende takster og vedligeholdsgebyrer kan indhentes

   — kontraktens løbetid samt bestemmelser om forlængelse og opsigelse

   — eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes

   — hvorledes procedurerne for afgørelse af uoverensstemmelser, jf. litra f), sættes i gang.

b) Medlemsstaterne sikrer, at de endelige kunder underrettes med passende varsel, hvis leverandøren agter at ændre kontraktbestemmelserne, og at de kan hæve kontrakten, hvis de ikke kan acceptere de nye bestemmelser.

c) Medlemsstaterne sikrer, at offentligheden, især de endelige kunder, har adgang til gennemskuelige oplysninger om gældende priser og takster og om standardbestemmelser for adgang til og brug af elleverancer.

d) Medlemsstaterne sikrer, at elleverandørerne på fakturaerne til de enkelte endelige forbrugere specificerer, hvilken kombination af brændsel de har benyttet til produktion af den elektricitet, de leverer til de endelige forbrugere. De relative omkostninger til produktion af den el, der leveres til de endelige forbrugere, specificeres for hver enkelt brændselstype, ligesom de enkelte energikilders relative drivhusvirkning.

e) Medlemsstaterne skal tillige træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at beskytte kunder i dårligt stillede befolkningsgrupper.

f) Medlemsstaterne sikrer, at der findes gennemskuelige, enkle og billige procedurer for behandling af klager fra de endelige kunder. Medlemsstaterne sørger for, at sådanne procedurer, hvori der, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, indgår et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem, hurtigt fører frem til rimelige afgørelser. Når det er muligt, bør principperne i Kommissionens henstilling 98/257/EF [3] følges.

---

[1] EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.
[2] EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.
[3] EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.«

BILAG II

»*BILAG*

Uden at Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse tilsidesættes, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF [1] og Rådets direktiv 93/13/EF [2]

a) skal medlemsstaterne sikre, at de endelige kunder har ret til en kontrakt med deres gasleverandør, hvori følgende er anført:

   — leverandørens navn og adresse

   — hvad der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidsfrist for første tilslutning

   — hvilke typer vedligeholdsservice der tilbydes

   — hvorledes aktuel information om gældende takster og vedligeholdsgebyrer kan indhentes

   — kontraktens løbetid samt bestemmelser om forlængelse og opsigelse

   — eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes

   — hvorledes procedurerne for afgørelse af uoverensstemmelser, jf. litra e), sættes i gang.

b) Medlemsstaterne sikrer, at de endelige kunder underrettes med passende varsel, hvis leverandøren agter at ændre kontraktbestemmelserne, og at de kan hæve kontrakten, hvis de ikke kan acceptere de nye bestemmelser.

c) Medlemsstaterne sikrer, at offentligheden, især de endelige kunder, har adgang til gennemskuelige oplysninger om gældende priser og takster og om standardbestemmelser for adgang til og brug af gasleverancer.

d) Medlemsstaterne skal tillige træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at beskytte kunder i dårligt stillede befolkningsgrupper.

e) Medlemsstaterne sikrer, at der findes gennemskuelige, enkle og billige procedurer for behandling af klager fra de endelige kunder. Medlemsstaterne sørger for, at sådanne procedurer, hvori der, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, indgår et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem, hurtigt fører frem til rimelige afgørelser. Når det er muligt, bør principperne i henstilling 98/257/EF følges [3].

[1] EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.
[2] EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.
[3] EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.«